

IV

(Други актове)

ЕВРОПЕЙСКО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО

НАДЗОРЕН ОРГАН НА ЕАСТ

РЕШЕНИЕ НА НАДЗОРНИЯ ОРГАН НА ЕАСТ

№ 90/04/COL

от 23 април 2004 година

за четиридесет и шесто поред изменение на процесуалните и материалноправните правила в областта на държавните помощи чрез въвеждане на нова глава 24С: Прилагане на правилата за държавни помощи към обществените услуги по радиоразпространение

Надзорният орган на ЕАСТ,

КАТО взе предвид Споразумението за Европейското икономическо пространство ⁽¹⁾, и по-специално членове 61—63 и Протокол 26 към него,

КАТО взе предвид Споразумението между държавите от ЕАСТ за създаване на надзорен орган и съд ⁽²⁾, и по-специално член 24, член 5, параграф 2, буква б) и член 1 на част I от Протокол 3 към него,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че съгласно член 24 от Споразумението за създаване на надзорен орган и съд на ЕАСТ Надзорният орган на ЕАСТ прилага разпоредбите на Споразумението за ЕИП от значение за държавната помощ,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че съгласно член 5, параграф 2, буква б) от Споразумението за създаване на надзорен орган и съд на ЕАСТ Надзорният орган на ЕАСТ издава известия или основни насоки по въпроси, уредени в Споразумението за ЕИП, ако това споразумение или Споразумението за създаване на надзорен орган и съд на ЕАСТ изрично предвиждат такива документи, или ако Надзорният орган на ЕАСТ счете за необходимо,

КАТО припомня процесуалните и материалноправните правила в областта на държавната помощ ⁽³⁾, приети на 19 януари 1994 г. от Надзорния орган на ЕАСТ ⁽⁴⁾,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че на 17 октомври 2001 г. Европейската комисия прие ново съобщение за определяне на принципите за прилагане на правилата за държавни помощи за обществените услуги по радиоразпространението ⁽⁵⁾,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че настоящото съобщение е от значение за Европейското икономическо пространство,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че на територията на Европейското икономическо пространство трябва да се обезпечи еднакво прилагане на правилата на ЕИП за държавни помощи,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че съгласно точка II под заглавие „ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ“ в края на приложение XV към Споразумението за ЕИП Надзорният орган на ЕАСТ трябва да приеме, след консултации с Комисията, разпоредби, съответстващи на разпоредбите, приети от Европейската комисия,

КАТО се консултира с Европейската комисия,

КАТО припомня, че Надзорният орган на ЕАСТ се консултира по този въпрос с държавите от ЕАСТ в рамките на многостранна среща,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

1. Основните насоки за държавни помощи се изменят с приемането на нова глава 24С „Прилагане на правилата за държавни помощи за разпространение на обществени услуги“. Тази нова глава се съдържа в приложението към настоящото решение.

⁽¹⁾ Наричано по-нататък „Споразумение за ЕИП“.

⁽²⁾ Наричан по-нататък „Договор за създаване на надзорен съвет и съд“.

⁽³⁾ Наричани по-нататък „Основни насоки за държавна помощ“.

⁽⁴⁾ Решение, първоначално публикувано в ОВ L 231, 3.9.1994 г. и в притурката за ЕИП № 32 със същата дата, последно изменено с Решение № 62/04/COL от 31 март 2004 г., все още непубликувано.

⁽⁵⁾ Съобщение на Комисията за прилагане на правилата за държавни помощи за обществените услуги по радиоразпространение, ОВ С 320, 15.11.2001 г., стр. 5.

2. Държавите от ЕАСТ се уведомяват с писмо, включващо копие на настоящото решение и приложението към него.
3. Европейската комисия се уведомява съгласно буква г) от Протокол 27 към Споразумението за ЕИП с копие на настоящото решение, включващо приложението.
4. Настоящото решение, включително приложението му, се публикува в раздела за ЕИП и в притурката за ЕИП към *Официален вестник на Европейския съюз*.
5. Текстът на решението на английски език е автентичен.

Съставено в Брюксел на 23 април 2004 година.

За Надзорния орган на ЕАСТ

Hannes HAFSTEIN
Президент

Einar M. BULL
Член на Колегията

_____

ПРИЛОЖЕНИЕ

24С. ПРИЛАГАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ ЗА ОБЩЕСТВЕНИТЕ УСЛУГИ ПО РАДИОРАЗПРОСТРАНЕНИЕТО ⁽¹⁾**24С.1. Въведение**

- (1) През последните две десетилетия обществените услуги по радиоразпространението претърпяха важни промени. Премахването на монопола, появата на нови участници и бързото технологично развитие промениха съществено конкурентната среда. Телевизионното излъчване бе по традиция запазена дейност. От самото си начало то бе предоставяно най-вече от публични предприятия при монополен режим, основно вследствие на ограничения достъп до честотите за разпространение и „високите бариери“ за навлизане в тази дейност.
- (2) Все пак през 70-те години на миналия век икономическото и технологичното развитие постепенно направиха възможно за държавите от ЕАСТ да позволят и на други лица да извършват обществени услуги по радиоразпространение. Поради това държавите от ЕАСТ взеха решение да въведат конкуренция в този пазар. Това доведе до по-голям избор за потребителите, тъй като се появиха много допълнителни канали и нови услуги; това допринесе и за появата и израстването на силни европейски оператори, развитие на нови технологии и по-висока степен на плурализъм в този сектор. Едновременно с отварянето на пазара за конкуренция държавите от ЕАСТ приеха, че обществените услуги по радиоразпространението трябва да се поддържат, за да се гарантира, че са обхванати редица сфери и да се задоволят нуждите, които частните оператори не биха удовлетворили задължително в максимална степен.
- (3) Повишената конкуренция, заедно с наличието на оператори, финансирани от държавата, доведе до нарастващо безпокойство за равнопоставеността на участниците в тази сфера, което бе доведено до знанието на Надзорния орган от частни оператори. В жалбите се твърди, че са извършени нарушения на член 61 от Споразумението за ЕИП относно публичните схеми на финансиране, създадени в полза на обществените организации за радиоразпространение.
- (4) Тези основни насоки определят принципите, които трябва да се следват от Съвета при прилагане на член 61 и на член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП към държавното финансиране на обществените услуги по радиоразпространението. Това ще направи политиката на Надзорния орган в тази област възможно най-прозрачна.

24С.2. Ролята на обществените услуги по радиоразпространение

- (1) Както се посочва в резолюцията на Съвета и на представителите на правителствата на държавите-членки на ЕО от 1 януари 1999 г. относно обществените услуги по радиоразпространение, (по-нататък „Резолюция за обществените услуги по радиоразпространение“) ⁽²⁾, „обществените услуги по радиоразпространение, с оглед на културните, социалните и демократичните функции, които те упражняват в името на общото благо, имат жизнено значение за гарантиране на демокрацията, плурализма, социалното сближаване и културното и езиково многообразие“.
- (2) Въпреки че обществените услуги по радиоразпространението имат ясно икономическо значение, те не могат да бъдат сравнявани с обществена услуга в който и да е друг икономически сектор. Няма друга услуга, която да има едновременно достъп до толкова широк спектър от населението, като му предоставя огромен обем информация и съдържание и по този начин изразява и въздейства както върху личното мнение, така и върху обществените напласи.
- (3) Обществените услуги по радиоразпространението имат важна роля за насърчаване на културното многообразие във всички държави, за обезпечаване на образователни програми, за обективно информиране на обществеността, за гарантиране на плурализъм и предоставяне на качествени развлечения по демократичен и безплатен начин ⁽³⁾.
- (4) Нещо повече, радиоразпространението се възприема като много надежден източник на информация, като за немалка част от населението представлява основен източник на информация. По този начин то обогатява обществения диалог и дава възможност за адекватно участие на гражданите в него.
- (5) Ролята на обществените услуги ⁽⁴⁾ като цяло е призната от Споразумението за ЕИП. Важна разпоредба в това отношение има в член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП, който гласи: „Спрямо предприятията, които са натоварени с управлението на услуги от общ икономически интерес или имащи характер на фискален монопол, се прилагат правилата на настоящото споразумение, по-специално правилата относно конкуренцията, доколкото прилагането на тези правила не води до правен или фактически провал на изпълнението на специалната функция, която им е възложена. Развитието на търговията не трябва да бъде засягано по начин, който противоречи на интересите на договарящите се страни.“

⁽¹⁾ Тази глава до голяма степен е изготвена въз основа на Съобщението на Комисията за прилагане на правилата за държавни помощи за обществените услуги по радиоразпространение, ОВ С 320, 15.11.2001 г., стр. 5.

⁽²⁾ ОВ С 30, 5.2.1999 г., стр. 1; включена в Споразумението за ЕИП, приложение X, точка 4 като акт, който се взема предвид от договарящите страни, с Решение № 118/1999 на Съвместния комитет на ЕИП, ОВ L 325, 21.12.2000 г., стр. 33 и притурката за ЕИП № 60, 21.12.2000 г., стр. 423 (на исландски език) и стр. 424 (на норвежки език), влязло в сила на 1.10.1999 г.

⁽³⁾ „Дигиталният век на европейската аудиовизуална политика. Доклад на Работната група на високо равнище в рамките на ЕО по въпросите на аудиовизуалната политика“, 1998 г.

⁽⁴⁾ За целите на настоящите основни насоки терминът „обществена услуга“ съответства на термина „услуги от общ икономически интерес“, използван в член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП.

- (6) В два случая Съдът на Европейските общности признава, че телевизионното излъчване може да се счита за „услуга от общ икономически интерес“ съгласно член 86, параграф 2 от Договора за ЕО ⁽⁵⁾. Европейският съд подчертава, че този вид услуги се регулират от разпоредбите за конкуренция, освен ако е ясно, че прилагането на тези разпоредби е несъвместимо с изпълнението на техните цели ⁽⁶⁾.
- (7) Като взема предвид специфичния характер на сектора на радиоразпространението, Резолюцията за обществените услуги по радиоразпространението определя принципите и условията, съгласно които трябва да се прилагат разпоредбите на Договора за създаване на Европейската общност в този сектор:

„Разпоредбите на Договора за създаване на Европейската общност не засягат правото на държавите-членки да осигуряват финансиране на обществени услуги по радиоразпространение, доколкото такова финансиране се предоставя на организации за радиоразпространение с цел изпълнение на функцията на обществената услуга, така както тя е възложена, определена и организирана от всяка държава-членка и доколкото такова финансиране не засяга условията на търговия и конкуренция в Общността до степен, която би противоречала на общия интерес, като е необходимо да се вземе предвид спазването на техните компетенции по отношение на обществените услуги по радиоразпространението.“

Тъй като резолюцията е включена в Споразумението за ЕИП като акт, с който договарящите страни трябва да се съобразяват ⁽⁷⁾, в Европейското икономическо пространство ще се прилагат принципи, сходни на цитираните тук.

- (8) Резолюцията за обществените услуги по радиоразпространението потвърди отново значението на обществените услуги по радиоразпространението за социалния, демократичния и културния живот. „Широкият обществен достъп, без дискриминация и на базата на равни възможности, до разнообразни канали и услуги е необходимо предварително условие за изпълнението на специфичните задължения на обществените услуги по радиоразпространението“. Нещо повече, обществените услуги по радиоразпространението имат нужда да „извлекат ползи от технологичния напредък“, да „довежат до обществеността облагите на новите аудиовизуални и информационни услуги и нови технологии“ и да предприемат стъпки за „развитие и разнообразяване на дейностите в дигиталната ера“. Накрая, „обществените услуги по радиоразпространението трябва да са в състояние да продължат да осигуряват широк кръг от програми, съгласно своята функция, определена от държавите-членки, за да задоволят интересите на обществото като цяло; в този смисъл стремежът на обществените услуги по радиоразпространението да достигнат до широка аудитория е законово оправдан“.
- (9) Предвид тези характеристики, присъщи на сектора на радиоразпространението, функция на тази обществена услуга, обхващаща „широк кръг от програми в съответствие с нейната функция“, както посочва резолюцията, принципно може да бъде считана за допустима, докато нейната цел са балансирани и разнообразни програми, които са в състояние да запазят определено ниво на аудиторията за лицата, занимаващи се с разпространение на обществени услуги, като по този начин гарантира осъществяването на своята функция, т.е. задоволяване на социалните, демократични и културни потребности на обществото и гарантиране на плурализъм.
- (10) Трябва да се отбележи, че лицата, за които обществените услуги по радиоразпространението представляват търговска дейност, и част от които се подчиняват на изискванията за обществени услуги, също имат роля за постигането на целите на Резолюцията за разпространение на обществени услуги до степен, до която те допринасят за плурализма, обогатяват културния и политическия диалог и разширяват избора от програми.

24С. 3. Правен контекст

- (1) Прилагането на правилата за държавни помощи към обществените услуги по радиоразпространението трябва да взема предвид редица различни елементи. Споразумението за ЕИП включва член 61 за държавните помощи, както и член 59, параграф 2 за прилагане на разпоредбите на Споразумението за ЕИП и на разпоредбите за защита на конкуренцията, най-вече по отношение на услуги от общ икономически интерес. Протокол 3 към Договора за създаване на надзорен орган и съд на ЕАСТ определя процедурния правилник за случаите на държавни помощи.
- (2) За Европейските общности Договорът от Амстердам въведе специална разпоредба (член 16 от Договора за създаване на Европейските общности) за услуги от общ икономически интерес и тълкувателен протокол за системата на разпространение на обществени услуги. Договорът от Маастрихт вече бе въвел разпоредба, която определя ролята на Общността за насърчаване на културата (член 151 от Договора за създаване на ЕО) и клауза за възможна съвместимост при отпускане на държавна помощ с цел насърчаване на културата (член 87, параграф 3, буква г) от Договора за създаване на ЕО). Споразумението за ЕИП не съдържа „изключение за културата“ подобно на това от член 87, параграф 3, буква г) от Договора за ЕО. Въпреки това прилагането на такава практика не е изключено. Съгласно приетото от Органа на ЕАСТ в предишни случаи, такива мерки за подкрепа в областта на културата могат да бъдат оправдани въз основа на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП ⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ Член 86, параграф 2 от Договора за ЕО съответства на член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП.

⁽⁶⁾ Дело T-69/89 *Radio Telefis Eireann срещу Комисията* [1991], Сборник II 485, параграф 82; Дело 155/73 *Giuseppe Sacchi* [1974], Сборник 409, параграф 15.

⁽⁷⁾ Вж. бележка под линия 2.

⁽⁸⁾ Решение № 32/02/COL на Надзорния орган на ЕАСТ от 20.2.2002 г. относно производството на филми и дейности, свързани с това производство в Норвегия. Повече подробности могат да бъдат намерени в раздел 24С. 5, параграф 2 на тези основни насоки.

- (3) Директива 89/552/ЕИО от 3 октомври 1989 г. относно координирането на някои разпоредби, формулирани в действащи закони, подзаконови и административни актове на държавите-членки, отнасящи се до упражняване на телевизионна дейност⁽⁹⁾, изменена с Директива 97/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁰⁾, бе включена в приложение X към Споразумението за ЕИП⁽¹¹⁾. Директива 80/723/ЕИО от 25 юни 1980 г. относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, и относно финансова прозрачност в самите предприятия⁽¹²⁾, изменена с Директива 2000/52/ЕО на Комисията от 26 юли 2000 г.⁽¹³⁾, бе включена в законовата рамка на Споразумението за ЕИП с Решение № 6/2001 на Съвместния комитет на ЕИП⁽¹⁴⁾. Тези разпоредби са предмет на тълкуване от Съда на ЕАСТ в рамките на „стълба на ЕАСТ“ и от Европейския първоинстанционен съд в рамките на „стълба на Общността“. Органът на ЕАСТ прие също и няколко основни насоки относно прилагането на правилата за държавни помощи, които съответстват на подобни съобщения, издадени от Европейската комисия.

24С.4. Прилагане на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП

24С.4.1. *Характер на държавна помощ на общественото финансиране на обществени организации за радиоразпространение*

- (1) Член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП постановява: „Освен изключенията, предвидени в настоящото споразумение, за несъвместими с функционирането му се считат помощите, отпускани от държавите-членки на ЕО, от страните от ЕАСТ или отпускани чрез държавни ресурси, под каквато и да е форма, доколкото те засягат търговията между договарящите се страни, и които нарушават или заплашват да нарушат конкуренцията, като подпомагат някои предприятия или производства.“
- (2) Резултатът от държавната намеса, а не нейната цел е решаващият елемент при всяка една оценка на съдържанието на държавната помощ по силата на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП. Общественото финансиране на публични организации за радиоразпространение обикновено се счита за държавна помощ, тъй като то отговаря на посочените по-горе критерии. Тези организации обикновено се финансират от държавния бюджет или посредством данъчно облагане на собствениците на телевизионни апарати. При някои специфични обстоятелства държавата прави капиталови инжекции или опрощава задълженията на тези оператори. Тези финансови мерки обикновено са част от компетенциите на публичните органи и включват трансфер на държавни ресурси. Нещо повече, доколкото такива мерки не успяват да отговорят задоволително на инвеститорския тест на пазарната икономика, съгласно глава 19 от Основните насоки за държавни помощи на Съвета на ЕАСТ относно холдингите на публичните органи, и глава 20 относно прилагането на разпоредбите за държавни помощи към публичните предприятия в производствения сектор⁽¹⁵⁾, в повечето случаи те облагодетелстват само определени оператори, като по този начин изкривяват конкуренцията. Естествено, съществуването на държавна помощ трябва да се оценява за всеки конкретен случай и зависи също така от специфичния вид финансиране⁽¹⁶⁾.
- (3) Както отбелязва Съдът на Европейските общности: „Когато помощ, отпусната от държавата или чрез държавни ресурси, укрепва позицията на едно предприятие в сравнение с други предприятия, които се конкурират в областта на търговията, в рамките на Общността, последните трябва да бъдат считани за засегнати от тази помощ“⁽¹⁷⁾. Следователно като цяло може да се приеме, че държавното финансиране на обществени организации за радиоразпространение влияе върху търговията между договарящите се страни. Това очевидно е положението по отношение на придобиването и продажбата на програмни права, което често се случва на международно равнище. Рекламирването при обществените радиоразпространители, на които е разрешено да продават рекламно пространство, има трансграничен ефект, особено за еднородните езикови зони, отвъд националните граници. Нещо повече, структурата на собственост на търговските радиоразпространители може да обхваща повече от една държава-членка на ЕИП.
- (4) Съгласно съдебната практика на Европейския съд и на Първоинстанционния съд⁽¹⁸⁾, по принцип всякакъв трансфер на държавни ресурси към определено предприятие трябва да се счита за държавна помощ (при положение че са изпълнени всички условия за прилагането на член 87, параграф 1 от Договора за създаване на ЕО). Все пак, както Европейският съд заявява в решението си относно *Altmark Trans GmbH*⁽¹⁹⁾ (наричано по-нататък „Решението *Altmark*“), че „когато държавната мярка може да бъде считана за компенсация за услуги, предоставени от получаващото предприятие с цел изпълнение на задължения за обществени услуги, така че тези предприятия реално да не се ползват с финансово облекчение, от което следва, че тези мерки не ги поставят в по-благоприятно положение спрямо предприятията, с които те се конкурират, следователно такава мярка не попада в приложното поле на член 92, параграф 1 [сега член 87, параграф 1 от Договора за създаване на ЕО]“.

⁽⁹⁾ ОВ L 298, 17.10.1989 г., стр. 23.

⁽¹⁰⁾ ОВ L 202, 30.7.1997 г., стр. 60.

⁽¹¹⁾ Решение № 82/1999 на Съвместния комитет на ЕИП, ОВ L 296, 23.11.2000 г., стр. 39 и притурката за ЕИП № 54, 23.11.2000 г., стр. 99 (на исландски език) и Del. 2, стр. 69 (на норвежки език), влязло в сила на 1.7.2000 г.

⁽¹²⁾ ОВ L 195, 29.7.1980 г., стр. 35, включена в Споразумението за ЕИП, в приложение XV към него.

⁽¹³⁾ ОВ L 193, 29.7.2000 г., стр. 75.

⁽¹⁴⁾ ОВ L 66, 8.3.2001 г., стр. 48, притурка за ЕИП № 12, 8.3.2001 г., стр. 6, влязло в сила на 1.6.2002 г.

⁽¹⁵⁾ Глава 19 от Основните насоки за държавна помощ на Надзорния орган на ЕАСТ е разработена въз основа на Бюлетин ЕО 9-1984 за прилагане [предишни] членове 92 и 93 от Договора за ЕИО за холдинги на публични органи. Глава 20 съответства на Съобщение на Комисията до държавите-членки за приложението на [предишни] членове 92 и 93 от Договора за ЕИО (сега членове 87 и 88 от Договора за ЕО) и от член 5 от Директива 80/723/ЕИО на Комисията за публичните предприятия в производствения сектор, ОВ С 307, 13.11.1993 г., стр. 3.

⁽¹⁶⁾ Вж. решения № 88/98 на Комисията (ЕО) „Финансиране на 24 часов рекламен канал без новини със заплащане на лиценз от ББС“, ОВ С 78, 18.3.2000 г., стр. 6 и помощ NN 70/98, *Държавна помощ за канали за обществено радиоразпространение „Kinderkanal and Phoenix“*, ОВ С 238, 21.8.1999 г., стр. 3.

⁽¹⁷⁾ Дела 730/79 *Philip Morris Holland* срещу Комисията [1980] Сборник 2671, параграф 11; С-303/88 Италия срещу Комисията [1991] Сборник I-1433, параграф 27; С-156/98 Германия срещу Комисията [2000] Сборник I-6857, параграф 33.

⁽¹⁸⁾ Дела T-106/95 *FFSA and Others* срещу Комисията [1997] Сборник II-229; T-46/97 *SIC* срещу Комисията [2000] Сборник II-2125 и С-332/98 Франция срещу Комисията [2000] Сборник I-4833.

⁽¹⁹⁾ Дело С-280/00 *Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* [2003] Сборник I-7747, параграф 89.

- (5) В решението си по делото *Altmark* Съдът на европейските общности посочва условията, при които компенсацията за обществена услуга не представлява държавна помощ, както следва:

„— Първо, предприятието получател действително трябва да е носител на задължения за услуги от обществен интерес и тези задължения трябва да са ясно дефинирани [...].

— Второ, параметрите на базата за изчисляване на компенсацията трябва да са установени предварително по начин обективен и прозрачен, за да не се допусне предоставянето на икономическо предимство за предприятието получател, което да го постави в по-благоприятно положение спрямо предприятията конкуренти [...].

— Трето, компенсацията не може да надвишава това, което е необходимо да покрие всички или част от разходите, понесени при изпълнение на задължението за обществена услуга, отчитайки съответните постъпления и една разумна печалба [...].

— Четвърто, ако предприятието носител на задължения за обществена услуга не е определено, като специален случай, чрез процедура за възлагане на обществена поръчка, която създава условия за избор на кандидата, способен да предостави тези услуги при най-ниски разходи за съответната общност, нивото на компенсация трябва да бъде определено въз основа на анализ на разходите, които едно средно взето предприятие, добре ръководено и осигурено с необходимите транспортни средства за изпълнение на изискванията за предоставяне на обществена услуга, би направило при изпълнение на тези задължения, отчитайки съответните разходни документи и една разумна печалба във връзка с изпълнение на задълженията.“

- (6) Надзорният орган на ЕАСТ ще вземе под внимание това тълкуване на Европейския съд, когато оценява компенсационните плащания за обществената услуга по силата на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП. Обществено подпомагане, което отговаря на посочените по-горе критерии, следователно не представлява държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП и не е необходимо да бъде докладвано пред Надзорния орган на ЕАСТ.

24С.4.2. Същност на помощта: съществуваща помощ в противовес на нова помощ

- (1) В повечето от държавите от ЕАСТ съществуващите схеми за финансиране бяха въведени преди много време. Следователно като първа стъпка Надзорният орган на ЕАСТ трябва да реши дали тези схеми могат да бъдат считани за „съществуваща помощ“ по смисъла на член 1, параграф 1 в част от протокол 3 към Договора за създаване на надзорен орган и съд на ЕАСТ ⁽²⁰⁾.
- (2) Съществуващата помощ се регламентира от член 1, параграф 1 в част 1 от протокол 3 към Договора за създаване на надзорен орган и съд на ЕАСТ, който гласи, че „Надзорният орган на ЕАСТ в съдействие с държавите от ЕАСТ извършва постоянен контрол на всички системи за отпускане на помощ, които съществуват в тези държави. Той предлага на последните всякакви подходящи мерки, изисквани от по-нататъшното разработване или от прилагането на Споразумението за ЕИП“.
- (3) Съгласно член 1, буква б), i) в част II от протокол 3 към Договора за създаване на надзорен орган и съд на ЕАСТ, съществуващата помощ включва „всички помощи, които са съществували преди влизането в сила на Споразумението за ЕИП в съответните държави от ЕАСТ, тоест схемите за отпускане на помощ и индивидуалната помощ, които са били реализирани преди това и които са приложими и след влизането в сила на Споразумението за ЕИП“.
- (4) Съгласно член 1, букви б), v) в част II от протокол 3 към Договора за създаване на надзорен орган и съд на ЕАСТ, съществуващата помощ включва също така и „помощ, която се приема за съществуваща, поради това че към момента на нейното отпускане тя не е представлявала помощ, а по-късно, вследствие на развитието на Европейското икономическо пространство, се е превърнала в помощ, без при това да е била променена от държавата от ЕАСТ [...]“.
- (5) В съответствие с протокол 3 към Договора за създаване на надзорен орган и съд на ЕАСТ и съдебната практика на Съда на Европейските общности ⁽²¹⁾, Органът трябва да провери дали законовата рамка, по силата на която е предоставена помощта, е претърпяла промяна от момента на въвеждането ѝ. Органът трябва да вземе предвид законовите и икономическите елементи, свързани със системата за радиоразпространение на дадена държава от ЕАСТ. Въпреки че законовите и икономическите елементи от значение за такава оценка представляват общи характеристики във всички държави от ЕАСТ, Органът счита, че подходът всеки един случай да се разглежда сам за себе си, е най-удачен.

24С.5. Оценка за съвместимост на държавната помощ с член 61, параграф 2 и член 61, параграф 3 от Споразумението за ЕИП

- (1) Държавната помощ за обществени организации за радиоразпределение трябва да бъде разглеждана от Органа на ЕАСТ с цел вземане на решение дали тя е съвместима с действието на Споразумението за ЕИП. Случаите на дерогация, изброени в член 61, параграф 2 и член 61, параграф 3 от Споразумението за ЕИП, могат да се прилагат.

⁽²⁰⁾ Който съответства на член 88, параграф 1 от Договора за ЕО.

⁽²¹⁾ Дело C-44/93 *Namur-Les Assurances du Crédit SA v Office National du Ducroire and the Belgian State* [1994], Сборник I-3829.

- (2) Споразумението за ЕИП не съдържа разпоредба, съответстваща на член 151, параграф 4 от Договора за ЕО, който задължава Комисията да вземе под внимание културните аспекти при предприемане на действия по силата на други разпоредби, нито пък съдържа привилегия за култура, подобна на член 87, параграф 3, буква г) от Договора за ЕО. Това обаче не означава, че прилагането на правилата за държавна помощ не дават възможност да се обърне внимание на културните аспекти. В това отношение трябва да припомним, че Органът на ЕАСТ постанови с решение относно държавната помощ за филмово производство и филмови дейности, свързани с това производство в Норвегия, че мерките, подпомагащи филмовото производство, трябва да бъдат одобрени с оглед влиянието им върху културата, съгласно член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, при положение че този подход взема предвид в достатъчна степен критериите, определени от Европейската комисия и че този подход не се отклонява от практиката на Комисията, предхождаща приемането на член 87, параграф 3, буква г) от Договора за създаване на ЕО. Второ, трябва да се отбележи, че Комисията в своето решение за помощи № 49/97 и № 357/99 относно пакети от подкрепящи мерки за ирландската филмова и телевизионна индустрия, изрично подчертава факта, че въвеждането на член 151, параграф 1 и член 87, параграф 3, буква г) от Договора за ЕО не отразява задължително промяна в политиката на Комисията, насочена към културния сектор. Трето, по отношение на радиоразпространението резолюцията за обществените услуги по радиоразпространението признава, че тези услуги изпълняват културни функции и при прилагането на правилата за защита на конкуренцията трябва да се взема предвид изпълнението на мисията на обществена услуга.
- (3) Органът на ЕАСТ трябва да вземе решение за изключение на практика от разпоредбите на член 61, параграф 3 от Споразумението за ЕИП, както и по какъв точно начин културните аспекти да бъдат взети под внимание. Трябва да припомним, че разпоредбите, допускащи изключения от забраната за държавна помощ, трябва да бъдат стриктно прилагани. Следователно в разбирането на Комисията понятието „култура“ за целите на изключение от забраната за държавна помощ по смисъла на член 87, параграф 3, буква г) от Договора за ЕО трябва да се тълкува ограничително. Същото се прилага и когато Органът на ЕАСТ разглежда въпроса дали една мярка може да се счита за изключение, на основание култура, съгласно член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП. Както постановява Комисията в решението си по случая *Kinderkanal* и *Phoenix*, образователните и демократичните потребности на една държава-членка трябва да бъдат разглеждани като различни от поощряване на културата⁽²²⁾. В това отношение трябва да се отбележи, че съществува разграничение между културни, социални и демократични потребности за всяко едно общество. Разбира се образованието може да има културен аспект.
- (4) При държавната помощ за обществените организации за радиоразпространение често не се прави разграничение между тези три потребности. Следователно, ако държавата от ЕАСТ не е предвидила отделно определение и финансиране за предоставяне на държавна помощ за поощряване единствено на културата, то такава помощ не може като цяло да бъде одобрена на това основание. Обикновено тя се оценява въз основа на член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП относно услуги от общ икономически интерес. Във всеки случай, каквато и да е законовата база за оценка на съвместимостта, анализът по същество ще се извършва от Надзорния орган въз основа на същите критерии, а именно критериите, изложени в тези основни насоки.

24С.6. Оценка на съгласуваността на държавната помощ по смисъла на член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП

- (1) Съдът на Европейските общности последователно се придържа към становището, че член 86 от Договора за ЕО⁽²³⁾ предвижда дерогация и следователно трябва да се тълкува ограничително. Съдът на Европейските общности изясни, че за да бъде една мярка дерогация, е необходимо да са изпълнени следните условия:
- i) въпросната услуга трябва да представлява услуга от общ икономически интерес и да е ясно определена като такава от държавата-членка (определение);
  - ii) въпросното предприятие трябва да е изрично упълномощено от държавата-членка за предоставянето на тази услуга (възлагане);
  - iii) прилагането на правилата за защита на конкуренцията от Договора (в този случай забраната за държавна помощ) трябва да възпрепятства изпълнението на определени задачи, възложени на предприятието и изключението от тези правила не трябва да влияе на развитието на търговията до такава степен, че да противоречи на интересите на Общността (тест за пропорционалност).
- (2) В правомощията на Органа на ЕАСТ е да прецени дали тези критерии са изпълнени, когато прилага съответния член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП по отношение на държавите от ЕАСТ.
- (3) В конкретния случай на разпространение на обществени услуги, посоченият по-горе подход трябва да се адаптира с оглед на резолюцията, която се отнася до „мисията на обществена услуга, както е възложена, определена и организирана от всяка държава-членка“ (определяне и възлагане) и предвижда дерогация от правилата на Договора в случай на финансиране на обществените услуги по радиоразпространение, „допълкова, доколкото таква финансиране се отпуска на организации за радиоразпространение в рамките на техните компетенции ... и ... не влияе върху условията за търговия и конкуренция в Общността до степен, която би противоречала на обществения интерес, като се взема под внимание спазването на компетенциите по отношение на тази обществена услуга“ (пропорционалност).

⁽²²⁾ Вж. бележка под линия 16.

⁽²³⁾ Член 86 от Договора за ЕО съответства на член 59 от Споразумението за ЕИП.

- (4) Както показва неотдашната съдебна практика на Комисията, една мярка, която не отговаря на всички критерии Алтмарк, трябва да бъде подложена на анализ съгласно член 86, параграф 2 от Договора за ЕО, съответстващ на член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП⁽²⁴⁾.

24С.6.1. Определяне на компетенциите по отношение на обществената услуга

- (1) За да отговори на условията, посочени в 24С.6.1 относно прилагане на член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП, е необходимо да се разработи официално определение за обхвата на обществената услуга. Само тогава Надзорният орган на ЕАСТ може да оцени с достатъчна правна сигурност дали дерогацията от член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП е приложима.
- (2) Определянето на обхвата на обществената услуга попада в компетенциите на държавите-членки на ЕАСТ, които могат да вземат решение на национално, регионално или местно равнище. В общи линии при упражняване на правомощията трябва да се държи сметка за същността на понятието „услуги от общ икономически интерес“. Все пак, като се вземе предвид специфичният характер на сектора на радиоразпространението, едно „всеобхватно“ определение, което упълномощава дадена организация за радиоразпространение със задачата да осигурява балансирана и разнообразна програма в рамките на своите компетенции, като в същото време запазва определено ниво на аудиторията, може да се приеме за законосъобразно съгласно член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП. Едно такова определение ще е съвместимо със задачата за задоволяване на демократичните, социални и културни потребности на обществото, както и с гарантиране на плурализъм, включително културно и езиково многообразие.
- (3) По подобен начин компетенциите по отношение на обществената услуга могат да включват определени услуги, които не са „програми“ в традиционния смисъл на думата, като онлайн информационни услуги, до степеня, в която, имайки предвид развитието и увеличаващото се разнообразие на дейностите в дигиталната ера, са насочени към задоволяване на същите демократични, социални и културни потребности на възрастното общество.
- (4) Всеки път, когато обхватът на обществената услуга се разширява, за да допусне нови услуги, определението и възлагането на обществената услуга трябва да бъдат съответно променени в границите на член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП.
- (5) Задачата на Надзорния орган на ЕАСТ е да провери дали държавите от ЕАСТ спазват разпоредбите на Споразумението за ЕИП. Що се отнася до определянето на обществената услуга в сектора на радиоразпространението, ролята на Органа на ЕАСТ е ограничена до проверка за очевидна грешка. Органът няма правомощия да взема решения дали една програма представлява услуга от общ икономически интерес, нито да поставя под въпрос естеството или качеството на даден продукт. Определянето на обхвата на обществената услуга ще представлява очевидна грешка, ако включва дейности, които основателно не могат да бъдат считани за дейности, които задоволяват „демократични, социални и културни потребности на което и да е общество“. Такъв е обикновено случаят с електронната търговия. В този смисъл трябва да припомним, че обхватът на обществената услуга описва предлаганите на обществото услуги от обществен интерес. Въпросът за определяне на обхвата на обществена услуга не трябва да се бърка с въпроса за механизма на финансиране, избран за предоставяне на тези услуги. Следователно докато операторите, извършващи радиоразпространение, могат да осъществяват търговски дейности като продажба на рекламно пространство с цел извличане на печалба, такива дейности обикновено не могат да бъдат разглеждани като част от обхвата на обществената услуга.
- (6) Определянето на обхвата на обществената услуга трябва да е възможно най-точно. То не трябва да оставя никакво съмнение дали държавата от ЕАСТ възнамерява да включи или не в обхвата на обществената услуга някаква дейност, осъществявана от упълномощения радиоразпространител. Без ясно и точно определяне на задълженията, възложени за изпълнение на обществения радиоразпространител, Органът на ЕАСТ не е в състояние да осъществи задачите си съгласно член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП, от което следва, че не може да направи изключение от обхвата на тази обществена услуга.
- (7) Ясното определяне на дейностите, представляващи обхвата на обществената услуга, е важно и за операторите, които не влизат в този обхват, така че да могат да планират своите дейности.
- (8) Накрая, термините за определяне обхвата на обществената услуга трябва да бъдат точни, така че органите на държавите от ЕАСТ да могат да осъществяват ефективен мониторинг относно съответствието им с разпоредбите така, както е описано в следващата глава.

24С.6.2. Възлагане и надзор

- (1) За да се ползват от изключението по член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП, компетенциите за осъществяване на обществена услуга трябва да бъдат предоставени на едно или повече предприятия с официален законодателен акт (например чрез законодателството, с договор или препратка).
- (2) Въпреки това не е достатъчно обществената организация за радиоразпространение да има официално правомощие за предоставяне на обществена услуга, която е точно определена. Освен това е необходимо обществената услуга да е действително предоставена според предвиденото в официалното споразумение между държавата и упълномощеното предприятие. Поради това е желателно компетентен орган или определен за целта орган да следи неговото изпълнение. Необходимостта от такъв орган за осъществяване на надзор е очевидна в случая на прекарвателно наложено на определения оператор стандарти за качество. Не е в правомощията на Органа на ЕАСТ да прави преценка на изпълнението на стандартите за качество: той трябва да може да разчита, че подходящият надзор се осъществява от държавите от ЕАСТ.

⁽²⁴⁾ Решения на Комисията С62/1999, RAI, параграф 99 и С85/2001, RTP, параграф 158.

- (3) Изборът на механизъм за ефективен надзор на изпълнението на задълженията по обществената услуга попада в рамките на компетенциите на държавата от ЕАСТ. Ролята на такъв орган е ефективна само ако той е независим от предприятието, натоварено с изпълнението на обществената услуга.
- (4) Когато няма достатъчни и надеждни показатели, че обществената услуга действително е предоставена съобразно изискванията, Органът на ЕАСТ не е в състояние да осъществи задачите си съгласно член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП, а оттам следва, че не може да направи изключение от тази разпоредба.

24С.6.3. Финансиране на обществените услуги по радиоразпространение и тест за пропорционалност

24С.6.3.1. Избор на финансиране

- (1) Задълженията по изпълнение на обществени услуги могат да бъдат количествени, качествени или и двете. Каквато и да е тяхната форма, те оправдават получаването на компенсация, доколкото водят до допълнителни разходи, които обикновено операторът не би имал.
- (2) Схемите за финансиране могат да се разделят на две големи категории: „единично финансиране“ и „двойно финансиране“. Категорията „единично финансиране“ се състои от системи, при които обществената услуга по радиоразпространение се финансира само от обществени фондове, независимо под каква форма. Системите на „двойно финансиране“ се състоят от широк набор от схеми, при които обществената услуга по радиоразпространение се финансира чрез различни комбинации от държавни фондове и печалби от търговска дейност, като продажба на рекламно пространство или програми.
- (3) Както се посочва в Резолюцията за обществените услуги по радиоразпространение: „Разпоредбите на Договора не накрънват правомощията на държавите-членки да осигуряват финансиране на обществените услуги по радиоразпространение ...“. Това включва избор на схема за финансиране. Докато конкуренцията в съответните пазари (например рекламиране, покупка и/или продажба на програми) не е засегната до степен, която противоречи на обществен интерес, не може да има принципно възражение относно избора на схеми за двойно финансиране (които комбинират обществени фондове и печалби от рекламна дейност) пред схема за единично финансиране (единствено обществени фондове).
- (4) Докато държавите от ЕАСТ са свободни да изберат средствата за финансиране на обществените услуги по радиоразпространение, Органът на ЕАСТ трябва да се увери, по силата на член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП, че дерогацията от обичайното прилагане на правилата за конкуренция при изпълнението на услуга от общ икономически интерес не засяга конкуренцията в Европейското икономическо пространство по непропорционален начин. Ако проверката е „отрицателна“: проверява се дали приетата мярка не е непропорционална. Освен това помощта не трябва да засяга развитието на търговията до такава степен, че да противоречи на обществените интереси.
- (5) Резолюцията потвърждава този подход и за обществените услуги по радиоразпространение, като постановява, че финансирането не трябва „да влияе върху условията за търговия и конкуренция в Общността до степен, която би противоречала на общия интерес, като се взема под внимание спазването на обхвата на обществената услуга“.

24С.6.3.2. Изисквания за прозрачност на оценката на държавната помощ

- (1) Описаната по-горе оценка, извършвана от Органа на ЕАСТ, изисква ясно и точно определяне на обхвата на обществената услуга, както и подходящо разделяне на дейностите за изпълнение на обществена услуга от тези за изпълнение на необществена. Разделянето на сметките между тези две сфери обикновено е поставено като условие на национално равнище, за да се осигури прозрачност и отчетност при използването на публични средства. Разделянето на сметките е необходимо, за да даде възможност на Органа на ЕАСТ да осъществи теста за пропорционалност. То предоставя на Органа на ЕАСТ инструмент за проверка на твърдения за насрещно субсидиране, както и за защита на обосновани компенсационни плащания за изпълнение на задачи от общ икономически интерес. Само на базата на правилно разпределение на разходите и печалбите може да се прецени дали общественото финансиране наистина е ограничено до нетните разходи за обхвата на обществената услуга, които следователно са приемливи на основание член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП.
- (2) Изискванията за прозрачност на финансовите отношения между обществените власти и обществените предприятия и в рамките на предприятията, които са получили специални или изключителни права или се упълномощени да предоставят услуга от общ икономически интерес, са определени в Директива 80/723/ЕИО⁽²⁵⁾.
- (3) Държавите от ЕАСТ бяха задължени с Директива 80/723/ЕИО да вземат необходимите мерки за осигуряване — в случай че предприятието, на което са предоставени специални или изключителни права или е упълномощено да предоставя услуга от общ икономически интерес и получава държавна помощ под каквато и да било форма, и което извършва други, така да се каже необществени дейности: а) вътрешните сметки да съответстват на различните дейности (т.е. дейностите за изпълнение на обществена услуга и на необществена услуга да са разделени); б) всички разходи и печалби да са правилно отнесени и разпределени на базата на последователно прилагани и обективно обосновани счетоводно-разходни принципи; и в) счетоводно-разходните принципи, съгласно които се водят отделните сметки, да са ясно установени.

⁽²⁵⁾ Вж. бележка под линия 12.

- (4) Общите изисквания за прозрачност се прилагат и към радиоразпространители съгласно посоченото в петата констативна част на Директива 2000/52/ЕО ⁽²⁶⁾. Новите изисквания се прилагат към обществени организации за радиоразпространение, ако те са получатели на държавни помощи и са упълномощени да предоставят услуга от общ икономически интерес, за която държавната помощ не е обвързана с определен срок в резултат на открита, прозрачна и недискриминационна процедура. Запължението за разделяне на сметките не се прилага към обществени организации за радиоразпространение, чиито дейности са ограничени до доставката на услуги от общ икономически интерес и които не осъществяват дейности извън обхвата на тези услуги.
- (5) В сектора на радиоразпространението разделянето на сметките не представлява особен проблем по отношение на печалбата, но за разходите то може и да не е толкова ясно или дори осъществимо. Това се дължи на факта, че в сектора на радиоразпространението държавите от ЕАСТ могат да приемат, че всички програми на радиоразпространителите са в обхвата на обществените услуги, като в същото време съществува възможност за използването им за търговски цели. С други думи различни дейности си поделят до голяма степен един и същ ресурс.
- (6) Поради тези причини Органът на ЕАСТ счита, че по отношение на приходите операторите трябва да дадат подробен отчет за източниците и сумата на всички приходи, натрупани от изпълнение на необществени дейности.
- (7) По отношение на разходите специфичните разходи за необществени дейности трябва да са ясно определени. В допълнение всеки път, когато се използват едни и същи ресурси — персонал, оборудване, инсталационна техника и др. — за едновременно изпълнение на обществени и необществени задачи, техните разходи трябва да се разпределят на база на разликата в общите разходи на фирмата между обществените и необществените услуги. ⁽²⁷⁾
- (8) Казаното по-горе означава, че обратно на общоприетия подход в другите сектори за комунални услуги, разходите, които са направени изцяло за изпълнение на дейности за обществена услуга, като в същото време се извличат облаги и от търговски дейности, не е необходимо да се разпределят между двата вида услуги и може изцяло да се разпределят към обществената услуга. Такъв може да бъде например случаят с производствените разходи за програма, която е излъчвана като част от обхвата на обществена услуга, но освен това се продава и на други организации за радиоразпространение. Все пак основен пример би бил този на общия брой зрители, събран за покриване на обхвата на обществена услуга, и за продажбата на рекламно пространство. Приема се, че пълното разпределение на тези разходи между двата вида дейности рискува да се превърне в произволно и лишено от значение. Въпреки това разпределението на разходите от гледна точка на прозрачност на сметките не трябва да се бърка с възстановяване на разходите при определяне на политиките на ценообразуване. Последният въпрос е разгледан в раздел 24 С.6.3.3., параграф 2 по-долу.

24С.6.3.3. Пропорционалност

- (1) При провеждане на теста за пропорционалност Органът на ЕАСТ изхожда от становището, че държавното финансиране обикновено е необходимо на предприятието, за да осъществява задачите по изпълнение на обществена услуга. Въпреки това, с цел да отговори на изискванията на този тест, държавната помощ не трябва да надхвърля нетните разходи за изпълнение на обществената услуга, като в същото време се вземат предвид преките и непреките печалби, извлечени от тази обществена услуга. Поради тази причина чистата полза, която дейностите от изпълнение на необществена услуга извличат от обществената услуга, се вземат предвид при оценката за пропорционалност на помощта.
- (2) От друга страна, възможно е наличието на пазарни изкривявания, които не са нужни за изпълнението на обществената услуга. Например един оператор, извършващ разпространение на обществени услуги, при който по-ниските печалби се компенсират от държавната помощ, може да се изкуши да намали цените за реклама или цените на друга, необществена услуга, като по този начин намали печалбата на своите конкуренти. Когато се демонстрира такова поведение, то не може да се счита за присъщо на поръчението за изпълнение на обществена услуга, възложено на този оператор. Когато един оператор, извършващ разпространение на обществени услуги, намалява цените в областта на необществени услуги под необходимото за възстановяване на самите разходи на дейността, които един добре работещ търговски оператор в подобно положение обикновено трябва сам да възстанови, то такава практика сочи наличието на свръх-компенсация за обществената услуга. Това във всички случаи засяга условията за търговия и конкуренция в Европейското икономическо пространство до степен, влизаща в противоречие с обществените интереси.
- (3) Следователно при провеждане на тест за пропорционалност Органът на ЕАСТ следи дали евентуални изкривявания на конкуренцията, възникнали вследствие на държавната помощ, могат да бъдат оправдани с оглед на необходимостта от тази обществена услуга, така както е посочена от държавата от ЕАСТ, и дали да осигури условия за финансирането на тази услуга. Когато е необходимо, Органът на ЕАСТ предприема мерки по смисъла на други разпоредби на Споразумението за ЕИП.

⁽²⁶⁾ Вж. бележки под линия 13 и 14.

⁽²⁷⁾ Това навежда на една хипотетична ситуация, при която дейностите за изпълнение на необществена услуга трябва да бъдат прекратени: разходите, които по този начин биха били избегнати, представляват сумата на общите разходи, които се разпределят към дейностите за необществена услуга.

- (4) Анализът на въздействието на държавната помощ върху конкуренцията и развитието на търговията трябва неизбежно да се осъществява въз основа на специфичните характеристики на всеки един отделен случай. Същинската структура на конкуренцията и другите характеристики на всеки един пазар не могат да бъдат описани в настоящото съобщение, тъй като по правило те са коренно различни. Поради същата причина тези основни насоки не могат *ex ante* да определят условията, при които цените на оператори, извършващи разпространение на обществени услуги, съответстват на принципите, изложени в раздел 24.С.6.3.3., параграф 2. Следователно оценката съгласно член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП за съвместимост на държавната помощ за обществени организации за радиоразпространение в крайна сметка може да се осъществява само на базата на разглеждане на всеки отделен случай, като се следва практиката на Органа на ЕАСТ.
- (5) При тази оценка Органът взема под внимание факта, че до степента, до която държавната помощ е необходима за изпълнение на задачите на обществената услуга, системата като цяло има положителен ефект върху поддържането на алтернативен източник на доставки в някои сходни пазари ⁽²⁸⁾. Все пак това влияние трябва да се балансира с евентуалните отрицателни въздействия на помощта, такива като препятстване навлизането на други оператори на тези пазари, а оттам и създаване на по-олигополистична пазарна структура или поведение на операторите, извършващи обществени услуги, което противоречи на защитата на конкуренцията в тези сходни пазари.
- (6) Органът на ЕАСТ взема под внимание и трудностите, които някои държави от ЕАСТ може да срещнат при осигуряване на необходимите фондове, ако разходите на човек от ползващите се от обществената услуга са, *ceteris paribus*, по-високи ⁽²⁹⁾.

⁽²⁸⁾ Това не означава, че държавната помощ може да бъде оправдана като инструмент, който увеличава доставката и конкуренцията на пазара. Държавната помощ, която позволява на един оператор да остане на пазара независимо от неговите периодично повтарящи се загуби, причинява съществено изкривяване на конкуренцията, тъй като в дългосрочен план води до висока степен на неефикасност, по-малки доставки и по-високи цени за потребителите. С вдигането на законовите и икономическите бариери пред влизане в схемата и обезпечаването на антигръстова политика и съдействайки за развитието на плурализъм, са по-резултатни инструменти в това отношение. Естествените монополи подлежат на регламентиране.

⁽²⁹⁾ Подобни трудности, на които могат също така да се натъкнат, когато радиоразпространението като обществена услуга е адресирано към езикови малцинства или местни потребности.